

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 140 / APRILIE 2023

140

Limba și literatura română pe tastatură

| **ALINA STOIAN**

Beneficiile lecturii în dezvoltarea cognitivă a elevilor

| **STELUȚA GABRIELA CURECHERIU**

Tehnici de lectură în clasa mea

| **MARIA ILIȘANU**

Cum formez competențe antreprenoriale prin disciplina mea?

| **DANIELA PRIBEANU**

Digitalizare și sustenabilitate în cadrul Acreditării Erasmus+, anul I: E-Digital Academy

| **MARIKA EMESE CIMPEAN**

Învățământul special și special integrat: Legea învățământului 1995 vs Legea învățământului 2011

| **MONICA-LAURA MUREȘAN**

Definirea conceptelor de metodologie, metodă, procedeu, tehnică, forme de organizare și mijloace de învățământ

| **BERTHA LUISZA NĂSTASE**

Editor: Institutul pentru Educație

Online: www.iteach.ro/experientedidactice

Partener: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" aduce în prim plan experiența și expertiza cadrelor didactice.

Apare lunar, din septembrie 2011.

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:
iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X
ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **Institutul pentru Educație**

www.iEdu.ro | 0722.458.000 | office@iEdu.ro | echipa@iTeach.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54
București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

conf.univ.dr. Olimpius ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru
Formarea Profesorilor)
Doru ȘTEFĂNESCU (fundația
Institutul pentru Educație)
lect.univ.dr. Oana GHEORGHE (Universitatea Națională de Arte București, Departamentul
pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona VELEA (Școala Națională de Studii Politice și Administrative,
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru
Pregătirea Personalului Didactic)
drd. Alexandra ARAMĂ (Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație)

PAGINA REVISTEI:

iTeach.ro/ExperienteDidactice

Limba și literatura română pe tastatură

De **Alina Stoian**

Școala Gimnazială Tudor Vladimirescu, Târgoviște (Dâmbovița)

Nu putem nega schimbările pe care perioada de școală online le-a produs, atât în modul de organizare și de receptare a învățării, cât și în abordarea demersului didactic a fiecărui profesor. Acum, că am depășit acest episod, nu putem avea pretenția de revenire la ce și cum a fost înainte de această perioadă. Pentru că noi ne-am schimbat! Pentru că elevii noștri s-au schimbat! Și pentru că în lupta noastră pentru redobândirea motivației pentru învățare, a reîmprospătării interesului pentru propria formare a fiecărui elev în parte, trebuie să folosim ce am învățat în intervalul de școală online sau hibrid. Perioada aceasta a pandemiei a semănat cu un curs de formare forțat, o autoperfecționare frustrantă, epuizantă, dar valoroasă. Competențele noastre digitale au trecut la un nivel net superior. Putem acum să facem față unor provocări, putem ține ritmul cu elevii noștri, unii complet dependenți de dispozitivele lor, le putem demonstra că și noi am învățat odată cu ei. Cum? Continuând să utilizăm unele dintre aplicațiile învățate în perioada educației online. Cu siguranță există câteva cu care ne-am deprins, pe care și elevii le preferă și pe care le putem insera în anumite secvențe ale lecțiilor, indiferent de disciplina predată.

Limba și literatura română este o disciplină grea prin definiție. Fiind materie de examen, își pierde, de multe ori, în ochii elevilor, frumusețea, păstrând numai presiunea învățării consistente, a exercițiului scris consumator de timp, presiune alimentată de familie și de mediu.

Pentru a diminua această presiune, putem valorifica experiența dobândită în ultimii deja trei ani și putem utiliza în cadrul orelor de limba și literatura română aplicații: Canva, Genially, Book Creator, Wordwall, Miro, Learningapps, Mentimeter și multe altele, în funcție de creativitatea și disponibilitatea fiecărui cadru didactic.

Canva

Canva este cea mai utilă aplicație dintre toate. Poate fi folosită pentru crearea de prezentări, filmulețe, postere, logouri, hărți conceptuale, benzi desenate sau orice alt material imaginat. Este ușor de accesat Canva for Education. Se poate solicita o adeverință de la școală, conform căreia predați în unitatea respectivă în anul școlar curent, o încărcați pe platformă și veți beneficia de o gamă foarte largă de elemente, șabloane, imagini pentru materialele dumneavoastră. Mai mult, îi puteți invita pe elevi în clasa dumneavoastră și ei vor beneficia de aceleași elemente gratuite.

Cum poate folosi Canva la ora de limba și literatura română? În

foarte multe moduri:

- crearea de prezentări pentru textele literare;
- prezentarea unei cărți;
- prezentarea unei noțiuni de vocabular/fonetică/morfologie/sintaxă;
- semne de carte, broșuri sau fluturași;
- realizarea unui proiect.

Toate acestea pot fi realizate de elevi, individual sau colaborativ, sau de către profesor, pentru completarea informației din manual sau auxiliar.

Limite! Aplicația este mai ușor de folosit pe laptop, dar cei mai mulți copii lucrează pe telefon, de aceea este bine să învățați puțin cum funcționează pe telefon, să puteți să le oferiți sprijin la nevoie.

Genially

Genially este o platformă unde se pot face materiale interactive, animate, dar mai ales interesante. Asemănătatea până într-un punct cu alte asemenea platforme, Genially permite lucru colaborativ, inserarea de secvențe audio, de materiale video și crearea unei varietăți de jocuri.

Platforma necesită puțin timp pentru dezambiguizare, dar există suficiente tutoriale care să vină în sprijinul celor care nu doresc să o descopere intuitiv.

După crearea unui cont, pot fi realizate materiale deosebite precum:

Limite: Se poate folosi pe laptop/desktop. Materialele nu pot fi descărcate, dacă nu este accesată varianta Pro și există mai puține template-uri care pot fi folosite gratuit, însă aceste neajunsuri sunt compensate de calitatea materialelor care pot fi realizate.

Book Creator

Book Creator este o platformă cu ajutorul căreia se pot crea cărți în format digital. Sunt foarte multe elemente care pot fi încărcate în cărți, acestea având și o funcție „read”, prin care este citit documentul. Paginile cărții pot fi formatate ușor, existând câteva designuri sau pot fi create coperte/ postere în Canva și utilizate în carte. Mai nou, paginile pot fi create direct din Book Creator, prin accesarea meniului „+”, apoi „More” și de acolo trebuie selectat „Canva”. Platforma face transferul în Canva, unde vă puteți crea designul dorit, iar după salvare acesta apare în cartea dumneavoastră. De asemenea, pot fi încărcate videoclipuri sau linkurile unor videoclipuri. Textul poate fi inserat și prin utilizarea microfonului, cu selectarea limbii române (sau altă limbă).

Odată creat un cont de profesor, elevii pot fi invitați în biblioteca dumneavoastră, printr-un cod de invitație, și pot crea, la rândul lor, propriile cărți. Cărțile lucrate într-o bibliotecă pot fi cumulate într-una singură.

Limite: Materialul nu se poate descărca. Se folosește mai bine pe laptop/desktop, deși, recent a apărut și o aplicație.

Exemplu de carte lucrată în Book Creator: Carte

Mentimeter

Mentimeter este o aplicație de prezentare interactivă, care permite utilizatorilor să creeze sondaje, chestionare, prezentări și alte tipuri de activități interactive în timp real. Această aplicație poate fi utilizată pentru a implica elevii în procesul de învățare a limbii române, oferindu-le oportunitatea de a participa activ și de a-și îmbunătăți abilitățile de comunicare și de exprimare orală.

De exemplu, profesorii pot utiliza Mentimeter pentru a crea sondaje de opinie sau întrebări cu opțiuni multiple, legate de subiecte specifice din gramatica sau vocabularul limbii române. Elevii pot răspunde la întrebări utilizând dispozitivele lor mobile sau laptopurile, iar rezultatele pot fi afișate în timp real pe un ecran, oferind o experiență interactivă și distractivă de învățare. Fiecare intervenție sau răspuns se vede imediat pe ecran, oferind rezultate imediate ale evaluării. Chestionarul se lucrează cu un cont creat pe platformă. Odată lucrat materialul, acesta de prezintă, iar pentru a răspunde elevii se conectează pe menti.com și introduc codul dat de profesor.

Miro

Miro este o aplicație de colaborare online care permite utilizatorilor să creeze, să colaboreze și să comunice în timp real pe un tablou virtual. Această aplicație poate fi utilizată pentru o gamă largă de activități, inclusiv pentru predarea limbii române. Miro oferă o gamă largă de funcții, inclusiv instrumente de desen, notițe, sticky notes, săgeți, forme și altele. Aceste instrumente pot fi utilizate pentru a crea și organiza idei și informații într-un mod vizual și ușor de înțeles. Utilizatorii pot adăuga și imagini, videoclipuri și alte tipuri de fișiere pentru a ilustra conceptele sau pentru a oferi exemple de utilizare a limbii române.

Miro oferă, de asemenea, funcții de colaborare în timp real, precum și opțiuni de partajare și de editare cu mai mulți utilizatori simultan. Aceasta înseamnă că elevii și profesorii pot lucra împreună pe același tablou, pentru a dezvolta idei, pentru a analiza texte sau pentru a crea proiecte și prezentări.

În plus, Miro poate fi utilizat pentru a crea diagrame, hărți conceptuale și alte tipuri de organizatoare grafice, care pot fi utile pentru a consolida cunoștințele de gramatică și vocabular în limba română. Aceste organizatoare pot fi utilizate pentru a analiza texte literare, pentru a explora structura limbii române sau pentru a crea planuri de lecție.

Wordwall

Wordwall este o altă platformă online care oferă o gamă largă de activități interactive pentru dezvoltarea abilităților de limbă. Această platformă poate fi utilizată în diferite contexte educaționale, inclusiv în predarea limbii române. Iată câteva idei de activități pe care le poți crea cu Wordwall în orele de limba română:

- Activități de completare: Creează o activitate în care elevii trebuie să completeze spațiile libere dintr-un text cu cuvinte potrivite dintr-un grup dat. Această activitate poate fi folosită pentru a exersa gramatica, vocabularul și abilitățile de citire și scriere.
- Puzzle-uri cu cuvinte: Creează un puzzle de cuvinte cu cuvinte cheie legate de un anumit subiect sau temă. Această

activitate poate fi folosită pentru a dezvolta vocabularul și pentru a exersa abilitățile de înțelegere a textului.

- Jocuri de asociere: Creează un joc de asociere în care elevii trebuie să asocieze cuvintele cu imaginile sau cu sinonimele lor. Această activitate poate fi folosită pentru a dezvolta vocabularul și pentru a exersa abilitățile de înțelegere a sensului cuvintelor.
- Activități de sortare: Creează o activitate în care elevii trebuie să sorteze cuvintele în ordine alfabetică sau în ordine de importanță. Această activitate poate fi folosită pentru a exersa ortografia și pentru a dezvolta abilitățile de clasificare și organizare.
- Jocuri de memorie: Creează un joc de memorie cu cuvinte și imagini asociate cu acestea. Această activitate poate fi folosită pentru a dezvolta vocabularul și pentru a exersa abilitățile de memorare și recunoaștere vizuală.

Limite: ca toate aplicațiile bune, Wordwall permite numai trei activități gratuite, după care trebuie făcut un abonament. Acesta nu este scump, dar, cumulat cu alte cheltuieli pentru resurse materiale sau digitale, poate deveni costisitor.

Wordmint

WordMint este o altă platformă online gratuită care poate fi folosită pentru a crea activități interactive pentru dezvoltarea abilităților de limbă. Această platformă este specializată în crearea de puzzle-uri de cuvinte și oferă o varietate de opțiuni pentru personalizarea activităților, fiecare material creat putând fi descărcat și lucrat pe hârtie.

Iată câteva idei de activități pe care le poți crea cu WordMint în orele de limba română:

- Puzzle-uri de cuvinte: Creează un puzzle de cuvinte pentru a exersa ortografia sau pentru a dezvolta vocabularul în limba română. Elevii trebuie să găsească cuvintele ascunse într-o grilă de litere și să le scrie corect.
- Jocuri de completare: Creează un joc de completare în care elevii trebuie să completeze cuvintele lipsă dintr-un text sau dintr-un enunț. Această activitate poate fi folosită pentru a exersa gramatica și pentru a dezvolta abilitățile de citire și scriere.
- Jocuri de ghicire: Creează un joc de ghicire în care elevii trebuie să ghicească cuvinte din definiții sau indicii. Această activitate poate fi folosită pentru a dezvolta vocabularul și pentru a exersa abilitățile de înțelegere a textului.
- Activități de dictare: Creează o activitate de dictare în care elevii trebuie să scrie cuvintele pe care le aud. Această activitate poate fi folosită pentru a exersa ortografia și pentru a dezvolta abilitățile de ascultare și scriere.
- Puzzle-uri cu sinonime și antonime: Creează un puzzle de cuvinte în care elevii trebuie să găsească sinonimele sau antonimele cuvintelor date. Această activitate poate fi folosită pentru a dezvolta vocabularul și pentru a exersa abilitățile de înțelegere a sensului cuvintelor.

Learningapps

LearningApps este o platformă online gratuită care oferă o varietate de instrumente interactive pentru învățare. Aceste instrumente pot fi utilizate în orele de limba română pentru a crea activități distractive și atractive pentru elevi, care să-i ajute să-și dezvolte abilitățile de citire, scriere, ascultare și comunicare în limba română.

Iată câteva idei de activități pe care le poți crea cu LearningApps în orele de limba română:

- **Puzzle-uri cu cuvinte:** Creează un puzzle în care elevii trebuie să potrivească cuvintele cu imaginile corespunzătoare. Această activitate poate fi folosită pentru dezvoltarea vocabularului sau pentru exersarea ortografiei cuvintelor.
- **Jocuri cu cuvinte încrucișate:** Creează un joc cu cuvinte încrucișate pentru a exersa cuvintele noi sau pentru a verifica cunoștințele de gramatică. Acest tip de activitate poate fi adaptat pentru diferite niveluri de dificultate, de la simplu la complex.
- **Teste cu opțiuni multiple:** Creează un test cu opțiuni multiple pentru a verifica cunoștințele elevilor în diverse domenii, cum ar fi gramatica, vocabularul sau lectura. Acest tip de activitate poate fi folosit ca o evaluare formativă sau sumativă.
- **Jocuri de glume:** Creează un joc de glume pentru a exersa conversația în limba română. Elevii trebuie să răspundă la o întrebare sau să creeze o propoziție amuzantă în limba română. Această activitate este ideală pentru dezvoltarea abilităților de vorbire și ascultare în limba română.
- **Activități de lectură:** Creează activități interactive care să încurajeze lectura și înțelegerea textelor în limba română. Acestea pot include citirea și răspunsul la întrebări, identificarea cuvintelor cheie sau asocierea imaginilor cu textul.
- **Jocuri de rol:** Creează jocuri de rol pentru a exersa comunicarea în limba română. Elevii pot juca roluri diferite și pot comunica în diverse situații, cum ar fi cumpărăturile sau o vizită la medic.

Sunt multe alte aplicații care pot fi folosite cu succes, pe care le voi aborda în materiale viitoare. Importante sunt disponibilitatea cadrului didactic de a le învăța, de a-i învăța pe elevi să le folosească și adaptabilitatea la nou. Cert este că, pentru a menține motivația elevilor, este important să schimbăm viziunea asupra demersului didactic și să conștientizăm necesitatea înnoirii metodei și a abordării, desigur, cu măsură și adaptat colectivului de elevi și specificului său.

Aceste aplicații nu trebuie să înlocuiască nicidecum activitatea tradițională cu cartea și cu caietul, dar se pot integra firesc în demersul didactic, oferindu-i acestuia o dinamică absolut necesară contextului actual și viitorului pentru care ne pregătim elevii.

Beneficiile lecturii în dezvoltarea cognitivă a elevilor

De **Steluța Gabriela Curecheriu**

Școala Gimnazială Nr. 75 Leonardo da Vinci (București)

Majoritatea părinților aruncă vina pe cadrele didactice pentru faptul că elevii nu citesc, însă cei mai mulți copii nu au în primul rând exemplul de a citi în familie, dispozitivele „inteligente” acaparează timpul, iar cărțile ocupă un loc codăș în preocupările copiilor. Timpul trece, anii de școală trec, iar viitorii adulți nu vor mai citi deloc. La întrebarea simplă „Ce carte ai citit recent?”, foarte mulți adulți nu știu ce să răspundă sau aleg să mintă. Iar dacă continuăm șirul, acești viitori adulți vor deveni părinți și nu vor ști să-și educe copii cu dragoste pentru lectură și pentru cărți. Și tot așa. Și astfel, cititul unei cărți va deveni o corvoadă, un lucru inutil, o pierdere de timp. Iar normalitatea din anii anteriori este posibil să devină anormalitate în viitor. Dragi părinți, v-ați întrebat vreodată cu ce costuri? Și nu ne referim la costurile materiale, cuantificabile. Ci la cele care nu se văd în prezent, dar care vor conta enorm în toată viața copilului dumneavoastră.

„Părinții ne ajută să devenim oameni, cărțile să rămânem.” – Aurelian Silvestru

Lectura este fundamentală pentru funcționarea societății de astăzi. Este modul în care descoperim lucruri noi. Cărțile, e-book-urile, revistele sunt instrumente de învățare excelente, care necesită abilitatea de a citi și de a înțelege cele citite. O persoană care știe să citească se poate educa în orice domeniu de activitate în care este interesată.

Educația prin lectură reprezintă o dimensiune particulară a educației intelectuale.

Lectura este importantă pentru noi toți, indiferent de perioada anului, chiar dacă suntem copii sau adulți, pentru că lectura este poarta de acces către cultură și educație. Lectura reprezintă o metodă didactică, educativă în care predomină acțiunea de comunicare scrisă, ce propune elevului, tânărului sau adultului o cale de autoinstruire eficientă prin dobândirea unor tehnici intelectuale specifice.

Cel care obișnuiește să citească cărți diverse ajunge să aibe o capacitate analitică superioară, devenind capabil să își pună întrebări, să formuleze critici și să analizeze singur detaliile.

Literatura de specialitate afirmă că lectura prelungește viața omului, lectura „cărților bune” face omul mai bun și îl poate însănătoși mai repede. Mijlocul de a rămâne oameni în prezent și în viitor sunt cărțile și cititul lor. Când înveți să citești, devii liber întotdeauna.

Adoptarea cititului ca un obicei constant încă din clasele primare e o modalitate excelentă de a stimula imaginația, de a-și dezvoltă vocabularul, capacitățile de înțelegere, învățare și analogie, de a-și antrena atenția și memoria.

Conform datelor Eurobarometru și Eurostat din anul 2023, românii citesc mai puțin de 5 minute pe zi; 93,5% nu cumpără nici măcar o carte pe an; 68,5% nu au citit o carte în ultimul an și doar 6,2% dintre români citesc cărți în mod constant. Iar, conform datelor PISA, 41% dintre elevi nu au atins un nivel de bază în citire.

Cu toate că cititul are beneficii semnificative, precum dezvoltarea culturii generale, optimizarea abilității de a învăța și de a munci, îmbunătățirea și dezvoltarea memoriei, vocabularului și capacității de exprimare, lărgirea orizontului cunoașterii și viziunii personale, dezvoltarea capacității de a face conexiuni între evenimente, îmbunătățirea reflexului minții, întărirea discernământului, îmbunătățirea capacității de a face alegerile potrivite și de a-și asuma responsabilitatea pentru propriile acțiuni, educarea către o mai bună organizare, stimularea motivației, invitarea către o mai bună autosugestie și către progres personal, tot mai puțini copii citesc.

Un alt beneficiu major al cititului este că stimulează memoria și contribuie la formarea unor noi amintiri. De asemenea, pentru cei care au probleme cu somnul, lectura înainte de culcare poate funcționa ca și un somnifer natural, întrucât relaxează activitatea cerebrală.

Totodată, psihologii au ajuns la concluzia că aproximativ 30 de minute de lectură dimineața contribuie la o capacitate sporită de concentrare asupra sarcinilor zilnice. De asemenea, lectura formează caracterul, dezvoltă cultura generală și ajută omul să se integreze mai bine în societate.

În învățământul primar, elevii cochetează cu cititul, mai ales din perspectiva poveștilor, poeziilor și scrierilor pentru vârsta lor. Este perioada în care copiii iau contact cu literele și cifrele, iar progresele referitoare la citit sunt majore. Cărțile devin interesante, atractive, iar aventurile personajelor îi captivează și copiii își caută eroii printre personaje.

Dar, începând cu clasa a V-a, încet încet, elevii nu mai pășesc în bibliotecile școlilor, nu mai caută cărți, ci se limitează la recomandările sau indicațiile cadrelor didactice. Începe căutarea rezumatelor pe internet, distribuirea temelor prin intermediul aplicațiilor de comunicare, iar lectura dispare aproape în totalitate din gândirea acestora. Bibliotecile, și așa puține, încep să fie triste fără forfota de elevi. Iar efectele se văd doar pe termen foarte lung.

Chiar dacă întâlnim scuza că există internet aproape oriunde și că orice informație este la un click distanță, lipsa culturii generale a unui individ se vede în societate, aproape în orice situație, de la o simplă discuție „la colțul blocului” și până la întâlniri formale de nivel înalt.

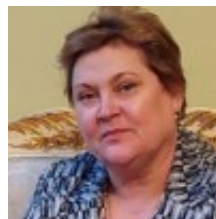
Bibliografie

1. Nica, D., Eșecul educației prin lipsa lecturii, Slatina, 2021, www.linia1.ro, accesat în data de 09.04.2023;
2. psihologiagandului.ro/, accesat în data de 09.04.2023;

Tehnici de lectură în clasa mea

De **Maria Ilișănu**

Școala Gimnazială, Vulturești (Vaslui)

Tehnica didactică presupune o îmbinare a mai multor procedee didactice ca soluție practică însoțită de mijloace pentru realizarea activității didactice. Relația între metodă – procedeu – tehnică este una dinamică și complexă (Ghid, 2017, p.40). De exemplu, metoda conversației plasează elevul într-o situație mult mai antrenantă prin abordarea unor tehnici didactice dinamice, ca în exemplele următoare, având ca procedee didactice lectura și algoritmizarea. Impactul tehnologiei aduce cu sine, din păcate, o scădere a interesului față de lectură, de aceea rolul școlii este mai mare în acest sens, acela de a include lecții specifice, menite să atragă interesul pentru a citi al copiilor. Demersul prezentat în acest articol este un exemplu de lucru la clasă cu elevii de ciclu primar și nu numai, care reliefează tehnici didactice alternative, menite a face eficientă lectura, atât de importantă pentru elevi. Elevii sunt mult mai receptivi atunci când sunt antrenați în acțiuni noi și devin dornici de lucru în descoperirea răspunsurilor. Tehnicile de lectură aplicate sunt parte din cercetarea didactică proprie și susțin metodele clasice, transpunându-le într-o nouă fațetă.

E important că celebrăm pe 15 februarie Ziua Lecturii, dar la fel de important este ca să cinstim lectura zilnic făcându-i pe școlarii noștri să înțeleagă cât folos aduce cititul. Importanța cititului la copii nu poate fi contestată, mai ales că acest lucru ajută la dezvoltarea armonioasă a acestora, susținându-i în drumul lor spre a deveni adulți frumoși, sensibili și deștepți. În acest sens, folosesc la clasă diverse tehnici de lucru antrenante, care au ca suport lectura. Pe baza unui text citit, elevii desfășoară activități prin care le sunt dezvoltate exprimarea verbală și cea scrisă, bineînțeles toate procesele cognitive.

Cu cât folosim o varietate de metode, procedee și tehnici în abordarea lecturii, cu atât elevii au un interes crescut spre nou, spre cunoaștere.

Vă prezint trei tehnici care derivă de fapt, din metoda clasică a conversației, dar procedura în sine are un alt impact la elevi, modul de lucru este mai antrenant.

Start la lectură – o tehnică a lecturii la prima vedere, unde elevii citesc „în lanț” un fragment dintr-o carte, ales aleatoriu, apoi îl povestesc. În acest fel elevii clasei citesc și află informații de la toți colegii. La final se face apel la memorie contabilizând ideile citite și auzite. Activitatea am denumit-o „Trăistuța cu povești” iar tehnica start la lectură aduce un spirit de lucru pozitiv în clasă.

Platoul cu idei – o tehnică ce are ca scop exprimarea scrisă a unui text citit pe o fișă tip, se derulează în echipă, unde fiecare membru completează ideea sa (mesajul) despre text, iar apoi toți membrii

echipei completează ideea generală, pe care o aleg comasând ideile colegilor sau aleg cea mai concludentă idee corespunzătoare lecurei citite. Se valorizează sintetizarea și generalizarea ideilor unei lecturi cât și capacitatea de înțelegere a mesajului transmis de un text. Se observă că folosirea acestei tehnici în mod repetat face ca procesele gândirii să devină mai rafinate, înțelegerea mai clară.

Scaunul autorului – o tehnică prin care se valorifică povestirea orală, preluată din alternativa step-by-step, eficientă pentru că solicită conversația, colaborarea între colegi, formularea de întrebări și răspunsuri, înțelegerea unui text citit. Mod de realizare: Un elev este așezat pe un scaun în fața clasei și vorbește despre un text citit, apoi este intervievat de către colegi cu diverse întrebări despre text (2–3), răspunsurile în să lămurească anumite curiozități ale colegilor, dar elevul dovedește și înțelegerea conținutului citit, apoi elevul – „autor” alege un alt coleg să-i ia locul. Activitatea continuă până la finalul textului.

Tehnică teatrală cu păpuși marionete – păpușa Curioasa, Criticul, Isteața, Generoasa, Înțeleapta. Obișnuirea elevilor cu prezența acestor păpuși în cadrul unor secvențe de lecție. Păpușa Curioasa – verificarea cunoștințelor, poate pune întrebări pentru fixarea cunoștințelor. Isteața – găsește soluții inedite pentru rezolvarea unor situații problematice. Criticul – evaluarea unor lucrări, face aprecieri la activitate, astfel eventualele critici cu privire la activitatea elevilor nu sunt percepute ca jignitoare. Generoasa – emite argumente pro față de personajele/ acțiunile textului evidențiind aspectele pozitive ale textului. Înțeleapta – va găsi mesajul/ învățătura unui text sau proverbe care reliefează ideea esențială a textului.

Activitățile enumerate sunt doar câteva exemple care presupun un minim de investiție și efort, dar care, alese în funcție de nevoile clasei și de contextul concret al procesului didactic, pot determina îmbunătățirea comunicării, dezvoltarea la copil a încrederii în propria persoană. De asemenea, folosirea tehnicilor discursive/ teatrale conferă procesului didactic o marcă diferită și antrenantă. Elevii sunt mult mai receptivi, atenți, creativi. Se dezvoltă spiritul de echipă, voința, motivația, interesul pentru lectură.

Surse bibliografice

Ghid pentru învățători, Maria Ilișanu, Ed. Rotipo, Iași, 2017
Valorificarea tehnicilor discursive și teatrale în ciclul primar – aplicații pentru clasa a II-a, (lucrare proprie de disertație) coord., conf.univ.dr. A Hobjilă, 2019
www.storyjumper.com/book/read/148466371/63da68ea2eab3

Cum formez competențe antreprenoriale prin disciplina mea?

De **Daniela Pribeanu**

Colegiul Național Bănățean, Timișoara (Timiș)

Lucrarea își propune să aducă în discuție impactul predării limbii engleze asupra dezvoltării competențelor cheie, ce stau la baza profilului de formare al absolventului de liceu. Accentul cade pe formarea competenței de comunicare în limba engleză, alături de competența spirit de inițiativă și antreprenoriat și competența digitală, prin intermediul conținuturilor, strategiilor și al materialelor predate și evaluarea rezultatului.

Competențele cheie sunt fundamentale în strategiile de învățare pe tot parcursul vieții. Acestea sunt necesare dezvoltării personale a fiecăruia, incluziunii sociale, precum și cetățeniei active și integrării profesionale. Spiritul de inițiativă și antreprenoriatul se numără printre cele opt competențe cheie ale învățării pe tot parcursul vieții, definite de Uniunea Europeană. Competențele antreprenoriale presupun metode active prin care elevii să fie determinați să dea frâu liber creativității și spiritului de inovație iar limba engleză poate contribui prin implicarea elevilor în diverse proiecte individuale/de echipă. Astfel, elevul reușește să își pună ideile în practică și aduce în prim plan spiritul de inițiativă.

Limba engleză joacă un rol important în achiziția acestor competențe. La ora de limba engleză, elevul este pus în situația de a redacta texte funcționale structurate (CV, scrisoare de intenție, email, documente specifice domeniului de specializare) foarte utile în viața de zi cu zi. Acestea constituie o punte de legătură spre managementul carierei.

Prin urmare, am urmărit dezvoltarea unei competențe de specialitate integrând și competențele digitale, precum și dezvoltarea spiritului de inițiativă și antreprenoriatul, alegând sarcini de lucru care să arate o progresie spre învățarea de profunzime. În continuare, voi prezenta strategiile didactice prin care am dezvoltat aceste competențe la nivel liceal, clasa a X-a, la unitatea *Going for the job*.

Lecția 1, 2, 3, 4, 5:

Etapa 1. Brainstorming (Ce știm /ce nu știm /ce am vrea să știm despre meseria potrivită?)

Etapa 2. Profesorul introduce tema și explică sarcinile de lucru în vederea realizării unui portofoliu:

- Profesorul oferă suportul necesar și materialele necesare pentru scrierea unui CV, scrisoare de intenție și scrisoare de recomandare.

- În perechi, elevii vor avea de realizat un CV după modelul Europass, o scrisoare de intenție și o scrisoare de recomandare (fiecare elev va scrie scrisoarea de recomandare pentru perechea sa, după ce au studiat CV-ul și scrisoarea de intenție și au primit feedback din partea profesorului)
- În perechi, elevii vor realiza un interviu pentru meseria dorită, folosind mijloace audio-video de înregistrare și filmare

Fiecare portofoliu va cuprinde: CV, scrisoare de intenție și scrisoare de recomandare. Pașii proiectului vor fi:

- Cercetare și selectare de informații folosind diverse resurse digitale, manual, siteuri educaționale/profesionale, TED talks (Bonesteel, 2017)
- Scrierea unor texte funcționale (CV, scrisoare de intenție, scrisoare de recomandare)
- Prezentarea portofoliului și evaluarea acestuia
- Feedback
- Interviul și evaluarea acestuia
- Feedback

Etapa 3. Profesorul demonstrează modul de realizare al textelor funcționale și oferă texte model. Se va insista pe preluarea critică a informațiilor și prelucrarea lor (utilizarea propriului limbaj, descurajarea tehnicii copy-paste, selectarea informațiilor în funcție de meseria aleasă, folosirea limbajului formal, clasificarea tipurilor de scrisori, compararea diferitelor tipuri de scrisori și evidențierea asemănărilor și deosebirilor, folosirea corectă a formulelor de început și sfârșit) – termeni cheie: corectitudine, accesibilitate, colaborare, conștientizare, contextualizare, atractivitate, varietate. (Evans, 2008)

Etapa 4. Elevii lucrează în perechi pentru a utiliza resursele digitale și materialele puse la dispoziție iar profesorul monitorizează și sprijină activitatea.

Etapa 5. Feedbackul este oferit după finalizarea fiecărui text funcțional în parte.

Lecția 6, 7, 8:

Etapa 1. Profesorul prezintă un Ted Talk https://www.ted.com/talks/regina_hartley_why_the_best_hire_might_not_have_the_perfect_resume

Filmul este un prilej pentru a discuta modul de realizare al unui interviu, vocabular și limbaj formal, formule specifice și expresii. Elevii sunt implicați în activități de ascultare și completare de spațiu lacunar, ordonare a replicilor unui interviu, exerciții cu alegere multiplă, pentru a le oferi o bază solidă de la care să pornească în realizarea propriului interviu. Interviul se bazează pe materialele existente în portofoliul fiecărui elev. (Perspectives)

Etapa 2. Elevii lucrează în perechi.

Lecția 9: Elevii prezintă interviurile și primesc feedback. Se realizează interevaluarea.

Rezultatele învățării: Elevii vor utiliza resurse digitale pentru a extrage informații relevante și vor elabora în mod independent și în perechi o viziune a viitorului profesional (meseria potrivită). Vor identifica punctele tari și punctele slabe în realizarea unui profil. Vor crea un plan de acțiune, cu pașii necesari pentru atingerea scopului (accesul pe piața muncii).

Vor realiza un interviu și îl vor prezenta la clasă, apoi vor oferi și primi feedback.

Elevii își vor asuma responsabilitatea în realizarea sarcinii de lucru și vor manifesta atitudine pozitivă față de predare-învățare-evaluare și dezvoltare personală. Vor aplica informații și competențe în situații noi de comunicare scrisă și verbală. Vor utiliza strategii creative și critice de rezolvare a problemelor și de luare a deciziilor. (Harmer, 2004)

Pe lângă cunoștințele lingvistice pe care le vor dobândi și exersarea utilizării limbii engleze într-un context antrenant, elevii își vor dezvolta abilități de muncă intelectuală care le vor putea fi de folos în alte activități școlare și profesionale. Utilizarea responsabilă, critică, creativă, personală a resurselor digitale disponibile are o deosebită însemnătate în contextul actual. (Ur, 2012)

Evaluarea prin proiect:

- asumarea de roluri;
- îndeplinirea sarcinilor în perechi;
- utilizarea resurselor digitale/materiale;
- texte funcționale (realizarea unui CV, scrisoare de intenție, scrisoare de recomandare);
- structura eseului;
- vocabularul specific;
- limbaj formal/informal;
- interviu;
- fluența în exprimare;

Resursele digitale necesare:

[jobs.theguardian.com/article/cv-personal-statement-examples-and-tips/](https://www.theguardian.com/article/cv-personal-statement-examples-and-tips/)

writeandimprove.com/

europa.eu/europass/en/create-europass-cv

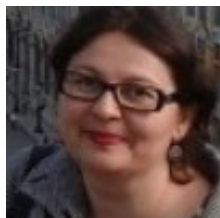
Bibliografie

1. Bonesteel, Lynn. (2017), 21ST Century Communication, National Geographic Learning;
2. Evans, Virginia. (2008), Successful Writing, Express Publishing;
4. Harmer, J. (2004), How to teach writing, London: Pearson Longman;
5. Ur, P. (2012). A Course in English Language Teaching, Cambridge University Press; Perspectives, Intermediate, Workbook, National Geographic Learning
- Perspectives, Intermediate, Student's Book, National Geographic Learning

Digitalizare și sustenabilitate în cadrul Acreditării Erasmus+, anul I: E-Digital Academy

De **Marika Emese Cimpean**

Colegiul Național Petru Rareș, Beclean (Bistrița-Năsăud)

Acreditarea Erasmus+ face parte din cadrul acțiunii cheie KA1, (mobilități) sprijinând formarea profesională a cadrelor didactice, a mobilității elevilor cu oportunități reduse, a creșterii eficienței procesului de recunoaștere a competențelor dobândite prin intermediul certificatelor de tipul Europass. Obiectivele instituției noastre pentru primul an din cadrul acreditării, derulate în perioada (1.06.2022- 30.08.2023), se centrează pe dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor și cadrelor didactice participante la activități, identificarea de alternative verzi, sustenabile, care să poată fi implementate și la nivelul școlii noastre; precum și crearea de conexiuni europene - cu accent pe democrația participativă și rolul elevilor în viața școlii; identificarea de strategii și metode didactice care să poată fi utilizate și în școala noastră în activitățile de predare-învățare-evaluare; crearea de materiale didactice inspirate din stagiile de formare (un auxiliar didactic); utilizarea spațiului eTwinning (European School Education Platform) ca spațiu de învățare; dar și organizarea de acțiuni de valorizare și diseminare a rezultatelor și activităților noastre în comunitatea locală, națională și internațională.

În perioada 27 februarie - 3 martie 2023, Colegiul Național „Petru Rareș” Beclean a fost implicat într-un flux mixt de formare profesională cu stagii de job-shadowing pentru profesori și mobilitate de grup a elevilor în cadrul Acreditării Erasmus+ din primul an: E-Digital Academy, cu nr:

2022-1-RO01-KA121-SCH-000053843. Școala care a găzduit evenimentul mixt a fost First Language School Varna, Bulgaria. Din instituția noastră, a participat în stagii de job-shadowing, un cadru didactic (Alina Aluș) iar la mobilitatea de grup, 11 elevi din ciclul liceal, din clasele a IX-a F, N și S, precum și a XI-a I: însoțiți de un profesor (Emese Cimpean).

Prima mobilitate a elevilor Colegiului Național „Petru Rareș” Beclean a avut ca loc de desfășurare o Școală-Ambasador a Parlamentului European (First Language School), una dintre cele mai prestigioase unități din Varna, unde elevii învață intensiv limbi străine (engleză și germană) și unde, comportamentul verde este încurajat prin activități școlare și extrașcolare (de exemplu, Green Summer Academy); iar valorile europene sunt promovate constant în cadrul orelor, dar și prin activități de tip proiect extrașcolar (de exemplu, Clubul de istorie/ Clubul EPAS). În mobilitatea de grup a elevilor, aceștia au participat la ore și activități comune cu elevii

din Bulgaria (ore desfășurate în limba engleză), utilizând munca în echipă, învățarea bazată pe proiect, CLIL și dezbaterile de tip Karl Popper. Elevii au participat la ore având tematici diverse: istoria și cultura poporului bulgar; autocunoașterea și relațiile adolescenților cu cei din jurul lor; tehnici de pictură; workshopuri (au realizat împreună cu partenerii bulgari tradiționalele măștișoare bulgărești: Мартеница); dezbateri (având ca temă energia nucleară); quiz-uri (despre Istoria și Instituțiile Parlamentului European); prezentări de proiecte (istoria Bulgariei, conexiuni între istoria și tradițiile celor două popoare; valori și modele umane); educație digitală și media etc. Au descoperit spații de învățare outdoor, integrate în politica verde a școlii; dar și spații interioare de relaxare și socializare, semn că inovația și starea de bine sunt interconectate și valorizate în cadrul acestei școli.

În cadrul stagiului de job-shadowing, s-au derulat asistențe personalizate, în special la orele de limba engleză și istorie. Un aspect important l-au constituit discuțiile de proiectare și de analiză a activităților asistate - activitate realizată împreună cu profesorii bulgari, discuții despre specificul First Language School, o școală focusată pe predarea intensivă a limbilor străine, pe inovație, dar și pe inițiative *green* și sustenabilitate; structura anului școlar, sistem de evaluare, catalog electronic și sistem de notare, conținuturi, modul de organizare a lecțiilor, utilizarea aplicațiilor digitale și a muncii în echipă, discuții cu conducerea școlii despre activitățile din școală, proiecte, parteneriate, legătura cu comunitatea, activități extrașcolare, școli de vară etc.

Activitățile de job-shadowing au fost consemnate în jurnalul de proiect prin intermediul fișelor de reflecție și vor fi continuate în format blended-learning, utilizându-se platforma eTwinning, prin realizarea unor lecții cu metode, materiale, aplicații digitale însușite în școala bulgară, care vor fi puse într-un ghid didactic cu proiecte de lecție, ca bune practici educaționale.

Profesorii și elevii participanți și-au consolidat competențele lingvistice, și-au dezvoltat competențele soft și interpersonale, și-au format deprinderi și comportamente responsabile față de mediu (am utilizat ca mijloc de transport autobuzul, pentru a încuraja și a-i deprinde pe elevi cu obiceiuri sustenabile, verzi); au pus bazele unor relații de prietenie cu elevii și profesorii din Bulgaria, pe care dorim să le păstrăm și în viitor (atât prin activități de tip blended-learning, cât și printr-o viitoare colaborare EPAS sau Erasmus).

Dorim să mulțumim pentru eforturile depuse pentru această minunată experiență educațională directorului First Language School - domnul Angel Mitev; doamnei director adjunct Diana Darelova (care a fost mentorul și organizatorul activităților noastre de mobilitate la nivelul școlii din Varna), precum și doamnei profesoare Nela Dimova (coordonatoarea programului EPAS la nivelul școlii), dar în egală măsură, să mulțumim întregii echipe de dascăli de la First Language School, precum și elevilor, care au făcut această experiență memorabilă. Le mulțumim în mod special elevilor din Clubul de Istorie și ambasadourilor-juniori EPAS, care au pregătit și derulat activități cu elevii noștri, pentru modul în care i-au învățat și inspirat pe colegii lor mai mici.

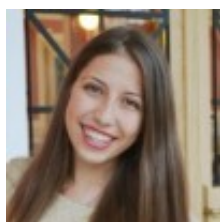
Proiectul este realizat cu sprijinul financiar al Comisiei Europene în cadrul Programului Erasmus Plus, noul program al Uniunii Europene în domeniul educației, formării profesionale, tineretului și sportului. Toate informațiile pe care le furnizăm reprezintă

responsabilitatea exclusivă a echipei de proiect, iar Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale și Comisia Europeană nu sunt responsabile pentru modul în care este folosit conținutul acestor informații.

Învățământul special și special integrat: Legea învățământului 1995 vs Legea învățământului 2011

De **Monica-Laura Mureșan**

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Arad (Arad)

Legea învățământului reprezintă un document oficial, cu putere normativă, care stabilește finalitățile, principiile organizatorice, structura și alte componente ale sistemului de învățământ. Acest articol prezintă o analiză comparativă între Legea învățământului din 1995 și Legea învățământului din 2011 în ceea ce privește învățământul special și special integrat.

Prima lege de reglementare a învățământului în țara noastră a fost Legea asupra instrucției publice, intrată în vigoare în 1864, sub domnia lui Cuza-Vodă. Era o lege cu caracter democratic, promovând obligativitatea și gratuitatea învățământului primar. După încercări mai puțin reușite (legea lui Take Ionescu din 1893 și cea a lui Petru Poni din 1896), pașii următori cu adevărat importanți în domeniul legislației noastre școlare au fost Legea asupra învățământului secundar și superior (1898) și Legea asupra învățământului profesional (1899), adoptate sub ministeratul lui Spiru Haret.

Învățământul din perioada interbelică a fost reglementat de Legea pentru învățământul primar al statului și învățământul primar-normal (1924) și Legea privind organizarea învățământului teoretic (1928) adoptate sub ministeriatul lui C. Angelescu. O reformă de tip socialist a învățământului s-a încercat printr-o lege adoptată în 1948, care desființa învățământul particular, apoi prin alta, introdusă în 1968, care promitea generalizarea școlii de 10 ani. Pentru a se impune așa-zisul principiu al integrării învățământului cu cercetarea și producția, în 1978 a fost adoptată Legea educației și învățământului din România. După căderea regimului totalitar, în 1995, a fost adoptată o lege cu adevărat democratică, cu unele modificări ulterioare în 1997 și 2003. Legea stabilește finalitățile școlii românești actuale, prezintă structura sistemului de conducere a învățământului și de formare a personalului didactic și precizează modalitățile de finanțare a învățământului de stat. În prezent, legea care este în vigoare este cea adoptată în 2011. Prezenta lege urmărește să asigure cadrul pentru exercitarea sub autoritatea statului român a dreptului fundamental la învățătură pe tot parcursul vieții.

În cele ce urmează, vom analiza comparativ două articole/paragrafe, cu privire la învățământul special și special integrat din țara noastră, din legea din 1995 și legea din 2011. Legea învățământului special și special integrat a fost modificată substanțial în 2011, dar au fost și păstrate multe elemente ale ei. Articolele 42, 43, 44, 45, paragraful 1 și 2, și articolul 46 din legea din 1995 au fost păstrate în întregime. Ceea ce aduce nou legea din 2011 este articolul 48, paragraful 1 și 3, articolul 49, articolul 50, paragraful 1, 3, 4, 5, articolul 51, 52, paragraful 1, 2, 3, și articolul 55. Putem spune că noua lege a educației abordează mai detaliat problema învățământului special și abordează mai profund unele topici ale sale.

O primă diferență pe care am sesizat-o a fost cu privire la durata învățământului special. Legea din 1995, art. 41, paragraful (3), spune că învățământul special primar și gimnazial este obligatoriu și are durata, după caz, de 9 sau 10 ani, iar legea din 2011 art. 49, paragraful (4), spune că durata școlarizării copiilor cu cerințe educaționale speciale poate fi mai mare decât cea precizată prin prezenta lege și se stabilește, în funcție de gradul și tipul dizabilității, prin ordin al ministerului educației, cercetării, tineretului și sportului. Această schimbare introdusă în cadrul noi legii aduce cu sine o serie de beneficii pentru cei care prezintă o deficiență sau dizabilitate, însă cel mai mult pentru cei cu deficiențe de intelect. Se știe că aceste persoane au un nivel de inteligență neconcordant cu vârsta lor cronologică. Astfel, de multe ori elevii cu cerințe educative speciale au nevoie de un suport mai îndelungat, poate chiar de „repetarea unei clase”, pentru a-și consolida minimul de cunoștințe necesare supraviețuirii lor în mediul social. Ca urmare, legea din 1995 nu părea să țină cont de acest aspect, standardizând perioada de școlarizare la 9 ani. Totodată, legea din 1995 face referire doar la învățământul special primar și gimnazial, pe când noua lege abordează întreaga perioadă de școlarizare, inclusiv nivelul liceal. Se știe că oportunitățile care li se oferă copiilor cu cerințe educative speciale a cunoscut o dezvoltare de-a lungul anilor, aceștia beneficiind de diferite oportunități de carieră oferite de școlile profesionale special pentru persoane ca ei.

O altă diferență pe care am identificat-o privește art. 41, paragraful 1 din legea din 1995, care afirmă că învățământul special se organizează de Ministerul Educației Naționale, pentru preșcolari și elevii cu deficiențe mintale, fizice, senzoriale, de limbaj, socio-afective și de comportament sau cu deficiențe asociate, în scopul instruirii și educării, al recuperării și integrării lor sociale, și art. 48, paragraful (1) din legea din 2011, care spune că învățământul special și special integrat, organizat pentru persoanele cu cerințe educaționale speciale sau alte tipuri de cerințe educaționale, stabilite prin ordin al ministerului educației, cercetării, tineretului și sportului, se realizează pentru toate nivelurile de învățământ, diferențiat, în funcție de tipul și gradul de deficiență. Putem sesiza din nou abordarea unei sfere mult mai largi în legea din 2011, pe când în cea din 1995 se vorbește despre preșcolari și elevi, neprecizând dacă se referă la întreaga lor perioadă de școlarizare. Totuși scopul acestor două paragrafe rămâne unul comun, mai exact ambele abordează problematica integrării și recuperării elevilor cu CES, precum și cea a diferențierii procesului de învățământ în funcție de deficiența fiecăruia.

Pe lângă aceste două aspecte descrise și comparate mai sus, legea din 1995 și cea din 2011 cu privire la învățământul special și

special integrat nu și-a schimbat scopul fundamental care stă la baza lui, mai exact cel de integrare și incluziune al copiilor cu CES în societate și cel de a le oferi acestora un cadru cât mai propice, chiar individualizat după caz, în vederea educării și dezvoltării lor pe toate planurile.

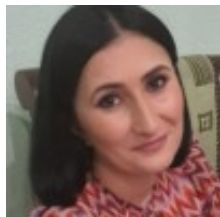
Dacă ar fi totuși să analizăm aspectele învățământului special și special integrat din punct de vedere al nivelurilor politicilor educaționale, nu știu în ce măsura am putea confirma parcurgerea cu succes a celor trei niveluri (declarativ, de acțiune și de implementare) în cazul legii din 1995, însă în cazul legii din 2011 putem să afirmăm că s-au parcurs cu succes cele trei niveluri. Astfel, toate prevederile noii legi au fost implementate cu succes, aducând cu sine o serie de beneficii. Un exemplu în acest sens ar fi includerea învățământului la domiciliu și a itinerantului pentru copiii care nu au posibilitatea de deplasare din cauza unor motive medicale sau a dizabilității lor. Un alt exemplu ar fi școlarizare minorilor și a adulților din centrele de reeducare, din penitenciarele pentru minori și tineri și din penitenciarele pentru adulți, cu scopul obținerii unei calificări și reintegrării în viața cotidiană.

În concluzie, de-a lungul anilor, învățământul special și special integrat a început să beneficieze de o atenție tot mai mare din partea societății, fapt pentru care noua lege a învățământului a încercat și a reușit cu succes să abordeze acest domeniu și să aducă îmbunătățiri substanțiale care sunt de un real ajutor pentru copiii și elevi cu cerințe educative speciale.

Definirea conceptelor de metodologie, metodă, procedeu, tehnică, forme de organizare și mijloace de învățământ

De **Bertha Luisza Năstase**

Grădinița Căsuța Copilăriei, Buftea (Ilfov)

Dacă avem în vedere etimologia cuvântului, conceptul de metodologie presupune „știința metodelor”. Conceptul vine din limba greacă, de la cuvintele „methodos” (metodă) și „logos” (știință). Când vorbim de metodologie ne referim la un cumul de principii, reguli și procedee ce pot fi aplicate în cadrul diferitelor discipline, precum și o serie de forme de instruire specifice acestor discipline. Uneori, termenul este extins la nivelul întregii didactici generale, ceea ce dă sensul larg al acestui concept. Sensul restrâns, al acestui concept se referă la “modalitățile practice de valorificare a procedeelor și mijloacelor didactice în vederea eficientizării activității de predare-învățare-evaluare” (Cristea, 1998, pp. 306-307). Definind, clasificând și valorificând metodele,

procedeele, mijloacele didactice, metodologia are rolul de a îmbunătăți permanent demersul de predare-învățare-evaluare.

Conceptul de metodă

Conceptul de metodă este înțeles ca o cale pe care o urmează gândirea în investigațiile ei. Sensul etimologic al conceptului vine de la cuvintele grecești “meta” (către) și “odos” (cale, drum). Astfel metoda devine calea de urmat în căutarea adevărului (Palicica, 2002, p. 85). Dacă interpretăm conceptul din punctul de vedere al didacticii, atunci îl putem considera ca o cale de urmat în vederea atingerii obiectivelor educaționale, o cale pe care cadrele didactice o urmează pentru a înlesni munca copiilor.

Metoda didactică este selectată de către cadrul didactic în funcție de nivelul clasei, necesitățile elevilor, stilurile de învățare, etc. Este aplicată atât în cadrul activităților formale, cât și în cadrul celor non-formale. De cele mai multe ori metodele didactice sunt aplicate în diferite variante și în cele mai multe cazuri ele generează o mai bună cooperare între elevi și o mai bună înțelegere a cunoștințelor. Metodele didactice derivă din cele de cercetare sau științifice, dar se diferențiază esențial unele de altele.

Despre metodele didactice nu putem spune că au o valoare fixă, ele capătă valoare atunci când sunt folosite corect și în concordanță cu particularitățile copiilor. Deoarece procesul didactic este foarte complex, el presupune metode variate, fiecare metodă fiind necesară în anumite condiții. De asemenea, metodele pot fi utilizate independent sau în asociație cu alte metode didactice.

Cele mai bune metode didactice sunt cele active care solicită implicarea copilului în descoperirea noilor cunoștințe, dar nu se pot utiliza numai metode active, fiind necesară o îmbinare a acestora cu cele tradiționale.

În activitatea didactică, cadrele didactice au tendința de a dirija întregul demers, iar acest exces devine dăunător. Este necesar ca elevul să poată acționa independent pentru o productivitate sporită, dar trebuie avut în vedere că el este prea mic pentru a învăța singur. Astfel, înțelegem necesitatea realizării unui echilibru între cele două mari categorii de metode, cele activ-participative și cele pasive, tradiționale. Educatoarea intervine în activitatea didactică pentru a-l face pe copil să înțeleagă secvențele mai dificile.

Procesul de învățământ în general folosește o gamă variată de metode didactice, iar în grădiniță educatoarea utilizează variante mai simple ale acestora: observarea spontană sau dirijată de către un adult; observarea pe baza unui algoritm; explicația sub forma unei descrieri; demonstrația; conversația euristică; modelarea; etc.

Metoda trebuie înțeleasă și în raport cu personalitatea educatoarei. Sunt situații în care metodele sunt subestimate și situații în care metodele sunt supraestimate. Astfel, majoritatea cercetătorilor consideră că o educatoare pricepută poate să obțină cele mai bune rezultate indiferent de metoda pe care o folosește, în timp ce o educatoare slabă nu poate obține rezultate bune chiar și dacă folosește cele mai bune metode didactice. De asemenea, aceeași metodă folosită de educatoare diferite, dă rezultate diferite. Nu se poate prezenta un model standard al metodelor didactice care să dea aceleași rezultate pentru toate educatoarele și în orice condiții. În același timp, o educatoare cu o pregătire

teoretică de excepție se poate dovedi neputincioasă dacă nu stăpânește metode și mijloace didactice moderne (Cerghit, 1976, p. 21).

Funcțiile metodelor didactice

După Sorin Cristea, funcțiile metodelor didactice au rolul de a evidenția „valoarea acestora de modele pedagogice, situate la diferite poluri de referință” (Cristea, pp. 302-304). Principalele funcții ale metodelor didactice sunt:

- Funcția normativă;
- Funcția cognitivă;
- Funcția formativă;
- Funcția operațională;
- Funcția motivațională.

Funcția normativă prezintă resursele metodelor didactice, atât cele interne cât și cele externe. Prin aceasta, se are în vedere permanenta îmbunătățire a activităților didactice printr-o raportare la documentele de proiectare curriculară. **Funcția cognitivă** se referă la metodele didactice implicate în cadrul activității de predare-învățare-evaluare printr-o raportare la obiectivele/competențele specifice și cele operaționale. Prin **funcția formativă**, înțelegem aportul metodelor didactice în îmbunătățirea activităților de învățare ale preșcolarilor. Valoarea instrumentală a metodelor didactice este reliefată de **funcția operațională**, astfel că de la obiectivele finale la rezultatele așteptate, cele finale, se trece cu ajutorul acestor instrumente numite metode didactice. **Funcția motivațională** presupune deșteptarea și dezvoltarea curiozității în cadrul procesului de cunoaștere.

Procesul didactic

În cadrul demersului didactic, metoda impune o interacțiune continuă cu conținutul, printr-un tratament special aplicat materialului necesar studiului. De asemenea, conținuturile solicită anumite metode didactice, adică pe acelea care sunt capabile să determine acțiuni de interiorizare ale elevilor. Activitatea de predare-învățare confirmă sau infirmă folosirea anumitor metode prin acea conexiune inversă. Relația subiect-obiect se îmbunătățește cu ajutorul metodelor determinând ameliorarea, modificarea sau chiar refacerea proiectului didactic propus de educatoare.

În activitatea didactică, vorbim de o permanentă îmbunătățire a metodelor didactice, dar și despre apariția unor metode didactice noi, în conformitate cu noile cerințe educaționale. În aceste condiții, necesitatea clasificării metodelor didactice apare ca un demers pe deplin justificat. Clasificarea nu este demers simplu, presupune alegerea unor criterii de clasificare, înțelegerea caracterului de sistem al metodelor didactice. Printre cele mai utilizate criterii de clasificare sunt:

- Criteriul vechimii care divide metodele în tradiționale (clasice) și moderne (noi);
- Criteriul nivelului de generalitate ce impune metode generale (aplicabile în cadrul tuturor disciplinelor sau etapelor învățământului) și metode particulare (pliabile anumitor discipline și etape ale învățământului);

- După forma de organizare distingem metode individuale, metode specifice microgrupurilor, metode frontale;
- Din punct de vedere psihologic distingem metode de raționament (inductiv-deductiv-analogic), metode de analiză, de sinteză, metode euristice etc.

Sunt situații în care demersul de predare-învățare-evaluare nu mai este tratat unitar și în aceste condiții apar metode didactice de predare, metode de învățare și metode de evaluare. Vorbind despre metode de predare, de învățare, de transmitere a cunoștințelor, de formare a unor priceperi și deprinderi, nu mai respectăm cerințele învățământului actual, care abordează sistemic demersul didactic.

Sorin Cristea distinge patru categorii de metode abordate sistemic:

- Metode didactice bazate pe comunicare: comunicare orală expozitivă (expunerea, narațiunea, explicația, prelegerea); comunicare orală interogativă (conversația euristică, problematizarea etc.); comunicare scrisă (lectura);
- Metode didactice ce propun cercetarea directă sau indirectă a realității (observare directă-observația sistematică și independentă, experimentul; observare indirectă-demonstrația, modelarea);
- Metode didactice dominate de acțiunea practică (exercițiul, jocul didactic, jocul de rol);
- Metode didactice bazate pe acțiunea de programare (instruirea asistată de calculator). Aceste metode sunt mai puțin folosite în grădiniță, având în vedere vârsta preșcolarilor.

În funcție de fiecare categorie de metode, se poate contura o anumită strategie didactică, dar calitatea metodelor didactice poate fi evidențiată în cadrul proiectării didactice. Pentru o utilizare cât mai bună este necesar ca metodele didactice să fie corelate cu obiectivele/competențele generale-specifice-operaționale, cu particularitățile mediului școlar și extrașcolar și mai ales cu particularitățile clasei de elevi.

Procedee didactice

Prin **procedeu** înțelegem modalitatea de acțiune, de investigare, de utilizare a instrumentelor, care nu sunt altceva decât unelte materiale (fișă de observație) de care se folosește educatoarea. De asemenea, prin procedeu mai înțelegem o parte componentă a metodei sau chiar o particularizare a metodei, ce determină calitatea acesteia.

Legătura strânsă între metodă și procedeu este explicată și prin aceea că o metodă poate deveni imediat procedeu, iar un procedeu poate deveni metodă atunci când situația o cere. Metodele care se pot transforma cel mai repede în procedee sunt conversația, observarea, demonstrația, jocul.

Avem și situații când metodele sunt procedee în cadrul altor metode didactice. De exemplu, demonstrația este procedeu în cadrul metodei explicației, dar și explicația poate deveni procedeu în cadrul metodei demonstrației. Situația este asemănătoare și pentru alte metode/procedee didactice, cum ar fi problematizarea și conversația. În acest context vorbim de „interșanjabilitatea metodă-procedeu” (Surdu, 1995, pp. 208-209).

Tehnici didactice

Prin tehnici, înțelegem acele forme concrete pe care le pot adopta metodele, existând situația ca una și aceeași metodă să poată fi realizată pe baza unor tehnici diferite. De multe ori nu s-a făcut distincția clară între metodă și tehnică și în această situații s-au realizat anumite confuzii. Dificultățile de explicare a metodelor și a tehnicilor au fost depășite de unii cercetători printr-o soluție de evitare a delimitării clare a celor două concepte și astfel au apărut multiple lucrări cu denumirea de "metode și tehnici". Aceleași dificultăți au făcut ca termenul de "tehnică" să fie folosit mai rar, iar atunci când este folosit să i se acorde semnificații mai largi. Dacă raportăm tehnica la procedeu, atunci spunem că tehnica poate fi și o îmbinare de mai multe procedee pentru îndeplinirea activităților didactice. Pentru a pune în practică tehnicile, avem nevoie de o serie de probe și de aceea spunem că probele de învățare-evaluare au rolul de a materializa tehnica.

Strategii didactice

Strategia didactică asigură orientarea, desfășurarea și finalitatea educației pe termen lung, fiind un sistem global axat pe principiile didactice. Într-o strategie didactică sunt incluse mai multe metode și procedee didactice, îmbinate într-o structură operațională, pentru a realiza obiectivele/competențele generale, specifice și operaționale.

Strategiile didactice au un caracter sistemic pentru că între componentele sale există conexiuni. O strategie didactică presupune parcurgerea unor etape, operații, respectarea unor reguli, asumarea unor decizii. Dinamica strategiilor este dată de înlănțuirea situațiilor de învățare. Orice strategie am alege, nu avem în vedere doar obținerea unor performanțe imediate, ci un proces al instruirii văzut ca un ansamblu. Trebuie să înțelegem că strategiile didactice nu asigură reușita tuturor activităților didactice în procent de 100%, pentru că sunt multe variabile care intervin. Chiar dacă au un caracter normativ, strategiile didactice sunt caracterizate de flexibilitate.

Există și o taxonomie a strategiilor didactice ce are în vedere acțiunea predominantă în cadrul activității de predare-învățare-evaluare. Astfel, distingem strategii didactice bazate pe acțiunea de comunicare, altele bazate pe acțiunea de cercetare, strategii bazate pe acțiuni practice și strategii axate pe acțiunea de programare (instruirea asistată de calculator, mai puțin utilizată în învățământul preșcolar).

Mijloace de învățământ

Mijloacele de învățământ reprezintă ansamblul de obiecte, instrumente, produse, aparate, echipamente și sisteme tehnice care susțin și facilitează transmiterea unor cunoștințe, formarea unor deprinderi, evaluarea unor achiziții și realizarea unor aplicații în cadrul procesului instructiv-educativ.

Funcțiile pedagogice ale mijloacelor de învățământ sunt:

- Funcția de instruire;
- Funcția de motivare a învățării și de orientare a intereselor profesionale ale elevilor;
- Funcția demonstrativă;
- Funcția formativă și estetică;
- Funcția de școlarizare substitutivă sau de realizare a învățământului la/de la distanță;
- Funcția de evaluare a randamentului elevilor.

Mijloacele de învățământ pot fi grupate în două mari categorii:

a) mijloace de învățământ care cuprind mesajul didactic:

- obiecte naturale, originale - animale vii sau conservate, ierbare, insectare, diorame, acvarii, materiale;
- suporturi figurative și grafice - hărți, planșe, albume, panouri;
- mijloace simbolic-raționale - tabele cu formule sau simboluri, planșe cu litere, cuvinte, scheme structurale sau funcționale;
- mijloace tehnice audiovizuale - diapozitive, filme, suporturi audio și/sau video;

b) mijloace de învățământ care facilitează transmiterea mesajelor didactice :

- instrumente, aparate și instalații de laborator;
- echipamente tehnice pentru ateliere;
- instrumente muzicale și aparate sportive;
- mașini de instruit, calculatoare și echipamente computerizate;
- jocuri didactice obiectuale, electrotehnice sau electronice;
- simulatoare didactice, echipamente pentru laboratoare fonice.

Forme de organizare a activității didactice

- activități frontale;
- activități de grup ;
- activități individuale.

a. Activitățile frontale cuprind: lecția, seminarul, laboratorul, activitățile în cabinetele pe specialități, vizita, excursia, spectacolul etc.

Predarea frontală

- se bazează pe principiul tratării nediferențiate, a muncii egale cu toți elevii din aceeași clasă.
- profesorul are rolul principal, organizează, conduce și dirijează activitatea elevilor.
- predominantă este activitatea profesorului - bazată exclusiv pe expunere, pe transmitere de cunoștințe unei clase întregi de elevi => reduce învățarea la achiziționarea pasivă de cunoștințe și limitează foarte mult activitatea colectivă propriu-zisă.
- elevii execută în același timp și în același sistem, aceleași sarcini, dar fiecare lucrează strict individual, fără a se stabili legături de interdependență între ei. => comunicarea între colegi și posibila învățare prin cooperare sunt reduse la maximum, ele având loc numai în afara predării, în pauze și în timpul liber.
- este totuși de preferat atunci când se intenționează expunerea unor noțiuni fundamentale, sintetizarea unei informații mai cuprinzătoare, efectuarea unor demonstrații, sensibilizarea și câștigarea adeziunii pentru o idee, ori atunci când se caută modelarea unor opinii și atitudini prin abordarea unor teme profund caracter emoțional-educativ.

b. **Activitățile de grup** dirijate cuprind: consultații, meditații, exerciții independente, vizita în grupuri mici, cercul de elevi, întâlniri cu specialiști (oameni de știință, scriitori), concursuri și dezbateri școlare, sesiuni de comunicări și referate, reviste școlare.

c. **Activitățile individuale** cuprind : studiul individual, efectuarea temelor pentru acasă, studiul în bibliotecă, lectura suplimentară și de completare, întocmirea de proiecte, referate, desene, scheme, alte lucrări scrise, comunicări științifice, alte proiecte practice.

- pun accentul pe munca independentă, fără supraveghere directă și consultanță din partea profesorului;
 - există mai multe variante de organizare individuală a activității elevilor:
 - cu sarcini de instruire comune pentru toți elevii;
 - cu teme diferențiate pe grupe de nivel;
 - cu teme diferite pentru fiecare elev.
 - profesorul va organiza activitățile didactice astfel încât să sporească șansele de reușită a atingerii obiectivelor propuse, adoptând o varietate de activități la specificul și potențialul elevilor săi.
-

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: Institutul pentru Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice